

Tage Kristian Kristensens prædiken 2. søndag efter påske

Taler

Tage Kristian Kristensen
Præst

Dato

23. april 2023

Sted

Sædden Kirke, Esbjerg

Omstændigheder**Prædikentekst**

Johannesevangeliet kapitel 10, vers 11-16

1 Sheep, wolves and sheepdogs

I kender godt dem, der siger at der er to slags mennesker i denne verden, nemlig dem, der inddeler folk i to slags mennesker og dem der ikke gør det!

5

Der er andre mennesker, der inddeler mennesker i tre slags mennesker og dette menneskesyn møder vi i den berømte film *American Sniper* fra 2014 som er instrueret af den amerikanske skuespiller og instruktør Clint Eastwood, og som handler om en berømt soldat og finskytte, der hed Chris Kyle

10

I en scene møder vi hans familie ved aftensbordet, hvor de sidder og spiser sammen. Der er to børn i familien, to brødre, og denne aften er de kommet hjem fra skole, hvor den yngste bror, Jeff, blev drillet og mishandlet af nogle andre børn i skolen. Hans ældste bror, Chris, kommer sin bror Jeff til
15 undsætning og giver den bølge, der slog hans lillebror lige så mange prygl, som hans lillebror havde fået.

20

Kameraet bevæger sig ved scenens indledning ind på en Bibel, der ligger på en skænk i spisestuen, medens man hører faderen sige følgende ord ved aftensbordet:

25

”Der er tre slags mennesker i denne verden: Får, ulve og fårehunde. Nogle mennesker foretrækker at tro på at der ikke eksisterer ondskab i verden. Selv hvis mørket kom til dem på deres dørrtrin, ville de ikke vide hvordan de skulle forsvare sig. Det er fårene. Og så er der rovdysene. De bruger vold til at forgribe sig på de svage. De er ulvene. Og så er der dem der er blevet velsignet med aggressionens

gave og en overvældende trang til at beskytte flokken. Disse er en sjælden race der lever for at modsætte sig rovdyrene og ulvene. Det er hyrdehundene der gør det. Vi opfostrer ikke får i denne familie, og jeg vil give jer smæk hvis I bliver til ulve, 30 men vi beskytter vore egne. Hvis der er bølle der vil slå med dig eller genere din lillebror, så har du min tilladelse til at yde modstand mod dem. Der var en der drillede Jeff, siger den ældste af brødrene, der hedder Chris Kyle, og faderen spørger så den yngste: Er det sandt? Den yngste svarer ja det er sandt! Gjorde du det færdigt, spørger faderen så den ældste bror. Han nikker til sin far uden at sige 35 noget. Og faderen siger så: Jamen så ved du hvem du er og du kender dit formål i livet”

Filmklippet kan ses her:

<https://www.imdb.com/video/embed/vi3898326809/>

40

Det næste billede vi ser, er Chris Kyle der er blevet en voksen mand på vej i krig for at beskytte de svage og for at gøre en indsats for det han tror på er hans formål i livet.

45

Det er meget amerikansk, meget heroisk, det ved jeg godt, men det kan jeg personligt godt lide, og blot fordi det er amerikansk og heroisk, så er det jo ikke forkert, for der er mange mennesker, der er ganske naive om den ondskab, der omgiver dem, og om den ondskab, der bor i dem selv. Denne naivitet kan 50 skyldes, at de har været overbeskyttet det meste af deres liv. Der findes virkelig mennesker, der oprigtigt tror, at alle mennesker er gode og vil dem det godt – og det er de mest sårbare mennesker af alle. Fordi de møder en verden, som de ser i et soft-filter med en soft-ice-filosofi.

55 Og når de så bliver konfronteret med ondskaben i al dens uforståelighed og absurditet, så rammer virkeligheden dem så meget desto hårdere, ligesom det også er en lammende erfaring for dem, der ikke er klar over at de selv - at vi alle! - har en skyggeside lige ved hånden. Den kan vækkes til live under de rette eller forkerte omstændigheder.

60

De soldater der vender hjem med PTSD fra krigene er ikke kun blevet syge på grund af det de er blevet udsat for, men også på grund af, at de har opdaget, at der selv har været i stand til at foretage sig ting, der objektivt set er onde.

Hvis man ikke er klar over, at der er ondskab og mørke både i og omkring os alle, så vil virkeligheden ramme desto hårdere.

70 Ondskab er en meget virkelig og meget barsk realitet. Se blot på hele menneskehedens historie, der er fuld af uhyrligheder og ondskab og det fortsætter lige nu medens jeg står her og taler, at der føjes yderligere til ondskabens historie på verdens CV med krigen i Ukraine.

75 Man kan ikke ligefrem sige, at Putin er en god hyrde for det russiske folk. Han er kendt for at være ret ligeglad med antallet af ofre i krigen, når blot han ikke taber ansigt, den lille zar fra Skt. Petersborg.

80 For nyligt var hele Danmark i chok over en 32-årig mands bortførelse af en 13-årig pige på Slagelseegnen. Også sådanne gerninger er ondskab. Hvad ville der ikke være sket med den stakkels pige hvis ikke der blev handlet hurtigt og hun blev fundet?

85 Uanset hvor amerikansk en scene det er, så er det endog meget sandt, hvad Chris Kyles far siger ved aftensbordet til sine to sønner. Der er tre slags mennesker: Får, ulve og hyrdehunde.

Ofre, rovdyr og beskyttere er en anden måde at sige det på, som manden i dette klip udfolder i sit foredrag om den menneskelige psykologi (jf. <https://www.youtube.com/watch?v=i4XDs9eepM8>)

90 Denne skelnen mellem får, ulve og hyrdehunde kommer fra en bog der hedder On combat / Om kamp og den er skrevet af en mand, der hedder Grossman, der både er Løjtnant i hæren og professor i psykologi på West Point, der er en officersskole, et militært akademi, der ligger ca. 35 km nord for New York.

95 Men hvorfor taler jeg om får, ulve og hyrdehunde og American sniper som indledning til min prædiken?

100 Hvad i alverden har det med teksten til denne søndag at gøre? Det har da alt med teksten til denne søndag at gøre! For i teksten vi lige har hørt, omtaler Jesus sig selv som den gode hyrde. Den der kender sine får og den der er villig til at sætte sit liv til for fårene i bestræbelsen på at skærme dem mod rovdyrene, mod de ulve, der hele tiden lurar på deres chance for at forgribe sig på de svage, på

105 dem, der er som sagesløse får.

Der er mange slags rovdyr i samfundet, der er mange, der gerne vil være ledere for andre, men ofte er det med skjulte formål og intentioner, enten for egen personlig, eller økonomisk vindings skyld, eller det er for at hævde sig selv på
110 andres bekostning. Der er mange måder at være en ulv og et rovdyr på, for grundlæggende er det menneskelige rovdyr ude på at gøre andre til genstand for sine egne mål og derved bliver andre mennesker reduceret til midler. Det gamle ordsprog ”Mennesket er menneskets egen ulv” betyder nemlig, at vi alt for let kan blive ulve for hinanden, og ulven repræsenterer det onde, der i alle dets
115 forskellige afskygninger, vil forsøge at ødelægge tilværelsen.

Vi har brug for hyrder og hyrdehunde, der vil os det godt. Det betyder virkelig meget, hvilke ledere, vi vælger som vores vejvisere og forkæmpere. Der er mange, der byder sig til med svar på de store spørgsmål i tilværelsen. Ofte er svarene på
120 det spørgsmål, at vi selv rummer svarene på formålene med vores liv. At vi selv er vores egne livs arkitekter, eller at vi kan og skal skabe os selv og vores eget livsprojekt.

I dag er det som bekendt kommet så vidt, at mange tror, at de kan digte sig selv
125 helt uafhængigt af den givne og bundne eksistens, der er forankret i køn, identitet og arv og miljø, men vi elsker forståeligt nok friheden så højt, at vi ikke vil acceptere, at vi i virkeligheden er trålbundne til vores individuelle menneskelige vilkår med den opgave at blive dem vi er: Vi er skabte, altid truet, men også med opgaven at blive og modtage os selv, og det indebærer også
130 mulighederne for at sprænge de vilkår, vi har fået.

Men mange lader sig nøje med at vælge sig forbilleder, ledere og vejledere, der mest af alt udmærker sig ved ikke at udmærke sig nævneværdigt. Der er et væld af konsulenter og terapeuter og religioner og strømninger og tendenser, der
135 hævder at vise folk den sande vej til sundhed og lykke og det gode enkle liv, hvor man kan finde den dennesidige frelse, men hvem har fundet sandheden hos disse, som Jesus i dagens tekst kalder for daglejere? Dem der passer fårene, os andre, med alle mulige andre interesser for øje, end fårene selv. Når helvede bliver hedt, overlader de fårene til at være bytte for ulvene og alverdens
140 udnytttere og rovdyr. Og eksemplerne på dem er tusindtallige.

»Jeg er den gode hyrde. Den gode hyrde sætter sit liv til for fårene. Den, der er

145 *daglejer og ikke er hyrde og ikke selv ejer fårene, ser ulven komme og lader fårene i stikken og flygter, og ulven går på rov iblandt dem og jager dem fra hinanden; for han er daglejer og er ligeglad med fårene."*

Når Jesus bruger billedet af sig selv som den gode hyrde kontra de troløse daglejere, så er det for at fortælle os, at det ikke er ligegyldigt, hvem man vælger
150 som sin leder - hvem man vælger at følge. Man skal vælge den til, der vil én det godt, den der ikke vil svigte og den, der endda viser, at han vil sætte sit liv til for fårene.

Der *er* noget og nogen i denne tilværelse, der er bedre og sandere, end alle de
155 daglejere og plattenslagere, der findes derude på det pseudoreligiøse og terapeutiske marked af halvstuderede røvere.

"Der er tre slags mennesker i denne verden: Får, ulve og fårehunde – sagde faderen til sine to sønner i det klip fra filmen American sniper som jeg indledte
160 *med.*

80 % af os er får ifølge Grossmans bog Om kamp. Fårene, det er alle os, der bare lever vores liv og ikke så gerne forholder os til de ubehagelige ting. Vi er mere optaget af at have det godt og undgå lidelse og sorg - forståeligt nok.
165

10 % af os er ulvene, de rovdyr, der begår overgreb mod fårene, de andre 80%

De sidste 10% af os er ifølge Grosmann hyrdehundene, og det er dem, der er drevet af et behov for at beskytte flokken mod ulvene og rovdyrene. Og de er
170 ikke altid så populære blandt fårene som man skulle tro – lige indtil ulvene kommer, altså.

Sidst men ikke mindst, og over dem alle, så er der jo den gode hyrde, Jesus selv, der sætter sit liv til for fårene. Den der både beskytter fårene og også
175 hyrdehundene mod ulvene og rovdyrene.

Han er hyrde for alle fårene, både de sorte og de hvide får, både for syndere og for dem, der tror og bilder sig ind, at de er mere retfærdige end andre, for de er også vildfarne får i deres selvretfærdighed og selvtilstrækkelighed.
180

Forskellen på den gode hyrde, Kristus, og alle andre, der byder sig til som ledere

185 og frelsere på den ene, eller den anden måde, er, at den gode hyrde vil holde os
til sig for vores egen skyld, og han viste og beviste dette, da han i påsken satte sit
liv til for alverdens vildfarne og sorte får. For alle os, der tror, at vi kan frelse os
selv, eller tror, at vi kan finde nåden andetsteds, end hos den gode hyrde selv.

Spørgsmålet er: Hvem ligner du? Hvem er du? Er du fåret, ulven eller
hyrdehunden? Og hvem vælger du til at være din leder? Hvem vil du tilhøre?
190 Daglejeren, der vil lade dig i stikken, når ulvene kommer, eller den gode hyrde,
der lover at være med dig alle dage indtil verdens ende?

I Faderens, Sønnens og Helligåndens navn.

195 Amen

200

205

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

210

Tags

2. søndag efter påske, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/tage-kristian-kristensens-praediken-2-sondag-efter-paske-2023>

215

220